were unearthed in trench 2. The lack of associated grave goods makes precise dating impossible, and the only possible chronological indicators were fragments of stove tiles and roof tiles dating to the 16th–17th centuries. The recorded graves date from no earlier than mid-17th century. Based on architectural style, the remains of masonry structures in test pits 1 and 2 date to the mid-18th century.

Aistė Ragauskaitė,
Aurimas Steponkus

Tyrimai Tilto ir Vilniaus gatvėse 2022 m.

2022 m. Vilniaus senamiesčio teritorijoje, Tilto ir Vilniaus gatvėse, prieš vandentiekio tiesimo darbus atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai. Arčiausiai Vilniaus gatvėje tirtos vietos anksčiau archeologiniai tyrimai apsiribojo tik žvalgymais, kurių metu fiksuoti XX a. suformuoti sluoksniai. Tilto gatvės atkarpa tyrinėta detaliau. 1992 m. Tilto g. 33 archeologinius tyrimus atliko T. Poška. Tyrinėtas 15,5 m^2 dydžio plotas. Tyrimų metu Tilto g. 33 namo aplinkoje aptiktas 1,3–2,8 m storio kultūrinis sluoksnis. Nustatyta, jog kultūrinio sluoksnio viršus iki 1–1,4 m suardytas XIX–XX a. įvairių žemės darbų metu. Apatinė, nesuardyta kultūrinio sluoksnio dalis susiformavusi XVI–XVIII amžiais (*LIIR*, f. 1, b. 1951). 2010 m. Tilto g. 27 ir 29 sklypo P ir R dalyse, projektuojamų šilumos trasų vietose, archeologinius tyrimus vykdė M. Vitkūnas. Buvo ištirti 5 šurfai (19 m^2 plotas). Nustatyta, kad sklype Tilto g. 27 nėra fiksuota ankstyvesnio nei XIX a. kultūrinio sluoksnio. Aptikta pavienių XVI–XIX a. datuojamų radinių. Įžemis šurfe 5 pasiektas 1,9 m gylyje (*ATL 2010 metais*, 2010, p. 421–423). 2018 m. Tilto g. 29 sklype S. Sprindys atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių metu ištirti 7 šurfai (28 m^2 plotas). Tirtose vietose glūdi 1,1–3,4 m storio XIX–XX a. datuojami piltinės kilmės kultūriniai sluoksniai, siejami su esamo pastato statyba ir sklypo reljefo lyginimu. Aptiktuose sluoksniuose surasta XVI–XX a. radinių. Įžemis pasiektas 1,1–3,4 m gylyje (*LIIR*, f. 1, b. 8731).

2022 m. vykdytų tyrimų metu detaliai ištirtas 23,4 m^2 plotas ir žvalgytas 25,75 m^2 plotas. Vilniaus gatvės dalyje, prie Vilniaus g. 6 esančio Kongresų rūmų pastato, detaliai ištirta perkasa 1 ir žvalgyta tranšėja 1.

Perkasoje 1 po paviršine danga ir išlyginamaisiais sluoksniais 40–60 cm gylyje atidengtas XX a. pabaigos gatvės ar šaligatvio paviršius, sudarytas iš 10x10 cm dydžio granitinių trinkelių, surištų betonu. Po minėtu paviršiumi fiksuoti XX a. piltiniai sluoksniai. Nuo 0,9–1 m gylio atidengtas mūro M1 paviršius ir XIX a. tamsiai pilko grunto su stambiomis griuvenomis sluoksnis. Tiriant minėtą sluoksnį rasta XVII a. datuojamų buitinės ir koklių fragmentų, dengtų žalia glazūra, XVIII a. datuojamų neglazūruotų plokštinių koklių, puoštų Jėzaus monograma „IHS“ su degančiu vainiku bei kryžiumi – jėzuitų ordino simboliu, augaliniais ornamentais puoštų koklių fragmentų ir XVIII–XIX a. datuojamų buitinės keramikos fragmentų, dengtų tamsiai ruda glazūra. Svarbu paminėti, jog rasti XVIII a. kokliai be glazūros brokuoti – plokštėje prastai atsispaudęs ornamentas (1 pav.). Šie kokliai neabejotinai atkeliavo iš XVIII a. netoliese buvusios dirbtuvės ir buvo išpilti prie mūro pamatinės dalies. Perkasos Š dalyje nuo apie 80 cm gylio atidengtas mūro M1 fragmentas. Jis sudarytas iš rusvų, gelsvų plytų ir pusplyčių su skersinėmis ir išilginėmis braukomis bei akmenų, rištų kalkiniu skiediniu. Fragmentas orientuotas V–R kryptimi. Greta mūro, 1,1 m gylyje, atidengtas grin-

1 pav. Perkasoje 1 aptiktų XVIII a. datuojamų brokuotų koklių pavyzdžiai. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 1. Samples of defective 18th-century stove tiles discovered in trench 1.

2 pav. Tranšėjoje 1 atidengto kelio paviršiaus (grindinio 2) vaizdas iš viršaus (V). A. Steponkaus nuotr.

Fig. 2. A top-down view of the road surface (pavement 2) uncovered in trench 1, from the W.

dinio fragmentas. Abi struktūros datuojamos XVII a. pabaiga–XVIII a. Ištyrus minėtus sluoksnius 0,8–2 m gylyje pasiektas įžemis.

Greta perkasos 1 žvalgytoje **tranšėjoje 1** po paviršinėmis dangomis ir piltiniais XX a. ir XIX a. sluoksniais, nuo 1,2–1,6 m gylio, atidengtas mūro M1 tęsinys. Ši pamatinė mūro dalis orientuota Š–P kryptimi. Taip pat nuo 1,55–1,6 m gylio atidengtas pločio antrojo grindinio fragmentas. Jis suplūktas iš smulkių akmenukų. Valant šios struktūros paviršių aptikta smulkių XVII a. datuojamų žalia glazūra dengtų lėkščių, puodynių fragmentų ir XVIII a. datuojamo koklio lygia plokšte, dengto žalia glazūra fragmentas. Tyrimų metu nustatyta, jog grindinys yra senojo kelio paviršius, kuris galėjo būti suplūktas XVII a. ir naudojamas iki XIX a. (2 pav.).

Tilto gatvės dalyje tirta perkasa 2 ir žvalgyta iškasa 1. **Perkasoje 2** po paviršine danga išlyginamaisiais smėlio, skaldos sluoksniais 20–25 cm gylyje atidengtas ir užfiksuotas XX a. II pus. datuojamas iš tašytų akmenų išgrįstas grindinys. Po grindiniu fiksuoti išlyginamieji šviesiai geltono smėlio ir pilko grunto sluoksniai. Nuo 70–80 cm gylio aptiktas XVIII a. suformuotas tamsiai pilko grunto sluoksnis su buitinės keramikos fragmentais, gyvūnų kaulais. Taip pat 90 cm gylyje atidengtas mūro pamatinės dalies M2 fragmentas ir 1–1,1 m gylyje – M3 fragmentas. Mūro M2 pamatinės dalies fragmentas sudarytas iš dvejų akmenų bei rusvų ir gelsvų plytų su horizontaliomis braukomis, rištų moliu su kalkių skiedinio tru-

3 pav. Perkasos 2 bendras vaizdas ir atidengtų mūrų M2 ir M3 fragmentų vaizdas iš ŠR. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 3. A general view of trench 2, and the exposed masonry structures M2 and M3, from the NE.

piniais. Mūro M3 pamatinės dalies fragmentas sudarytas tik iš akmenų, surištų moliu. Abi mūrų pamatinės dalys preliminariai datuojamos XVIII a. (3 pav.).

Iki 1,8–1,9 m gylio tirtas XVIII a. suformuotas tamsiai pilko grunto sluoksnis. Jame rasta XVII a. ir XVIII a. datuojamų koklių ir buitinės keramikos fragmentų, dengtų ruda, žalia glazūra, ir gyvūnų kaulų. Nuo 1,8–1,9 m gylio aptiktas 10–27 cm storio pilko smėlingo grunto sluoksnis su keliais gyvūnų kaulais bei iki 7 cm storio tamsiai pilko smėlingo grunto sluoksnis (pirminis paviršius). Kadangi minėtuose sluoksniuose neaptikta radinių, leidžiančių juos datuoti, sluoksnių susiformavimo laikotarpis nenustatytas. Maždaug 2,05–2,15 m gylyje atidengtas įžemio paviršius – šviesiai gelsvo, žalsvo priemolio sluoksnis. Į įžemį buvo įgilintos 3 duobės – dvi interpretuojamos kaip rąstų liekanos, o likusi kaip ūkinė duobė. Atlikus grunto mėginių tyrimus ūkinėje duobėje aptikta žuvų žvynų, kiaušinių lukštų ir žinduolių kaulų fragmentų. Ūkinė duobė suformuota XVIII a., o rąstų liekanų datavimas neaiškus.

Tyrimų metu rasti radiniai perduoti LNM. Atrinkta zooarcheologinė medžiaga perduota saugoti į VU BTC. Grunto mėginių archeobotaninius tyrimus atliko irgi VU BTC.

Excavations on Tilto Street and Vilniaus Street in 2022

The archaeological investigation of Tilto and Vilniaus Streets comprised detailed excavations covering an area of 23.4 m^2 and a field survey covering an area of 25.75 m^2. On Vilniaus Street, the natural layer was encountered at a depth of 0.8–2 m. The recorded cultural layer was formed in the 19th and 20th centuries, and yielded fragments of defective 18th-century stove tiles (Fig. 1). Fragments of masonry and cobblestone pavement dating from the end of the 17th to the 18th century were uncovered (Fig. 2), as well as a 17th-century road surface which may have been in use until the 19th century. Fragments of the foundations of two 18th-century masonry structures were uncovered in the trench on Tilto Street (Fig. 3). An 18th-century cultural layer was recorded starting at 70–80 cm from the surface, continuing to the natural layer at a depth of 2.05–2.15 m.

Martyna Remenčiūtė,
Simona Čepelytė

Aguonų gatvė 22

Archeologiniai tyrimai vykdyti Aguonų gatvės 22 kieme, įvažiavimo į sklypą ir Aguonų gatvės važiuojamosios dalies zonoje. Aguonų gatvė yra išsidėsčiusi tarp Vilniaus miesto istorinės dalies, vadinamos Naujamiesčiu (UK 33653), ir Vilniaus senamiesčio (UK 16073). Istoriniai tyrimai, nagrinėjantys tirtą sklypą, nėra atlikti, todėl visi turimi duomenys gaunami iš kartografinių šaltinių. XVIII a. 4 dešimtmečio J. G. M. Fiurstenhofo plane teritorija vaizduojama kaip neurbanizuota, iš miesto istorinių duomenų žinoma, kad XVIII a. pabaigoje–XIX a. viduryje ši teritorija buvo gana menkai apgyvendinta. Tai galbūt buvo nuošalus priemiestis, menkai susijęs su miesto gyvenimu. XIX–XX a. I pusės planuose sklypas ir jo aplinka atvaizduojama kaip tušti ar dirbami laukai.

Sklype 2023 m. tyrinėjimų metu vyko naujo pastato statybos darbai. Pastato teritorija ištirta S. Rutkovskio 2022 m. Iš V pusės priešais šį naują užstatymą stovi XX a. II pusės statybos pastatas (Aguonų g. 24). Tyrinėjamas sklypas suformuotas ant kalvos, reljefas čia staiga žemėjantis R–ŠR kryptimi (H_{abs} 133,30–136,50 m).